WOJNA KOREAŃSKA
1950–1953

Militarne przeciwstawienie się agresji komunizmu

Zanim wybuchła wojna

Przez większość pierwszej połowy XX w. (1905—1945) Półwysep Koreański stanowił część imperium Japonii, początkowo jako protektorat.

Pod koniec II wojny światowej do Korei wkroczyły wojska ZSRS (od północy) oraz wojska amerykańskie (od południa).

Już w 1943 r., podczas konferencji aliantów w Kairze przyjęto, że Japonia zostanie wyparta z terytoriów, które bezprawnie zagarnęła, a Korea stanie się państwem demokratycznym i niepodległym.

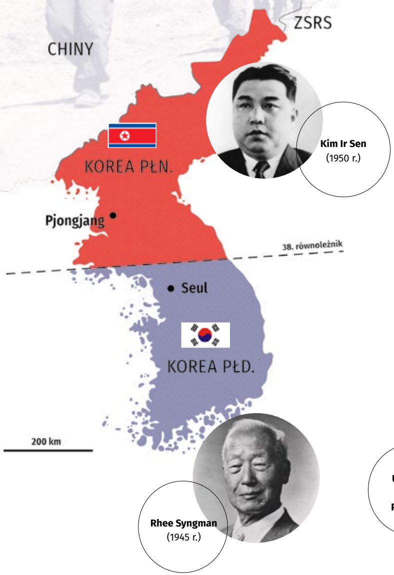

Kim Ir Sen
(1950 r.)

Rhee Syngman
(1945 r.)

Uchodźcy z Korei Północnej

W obecnie zmieniającej się sytuacji międzynarodowej popieram chęć obywateli

Korei do unifikacji.

— Stalin w liście do chińskiego przywódcy Mao

6 września 1945 r.

Wyznaczono linię demarkacyjną pomiędzy północną częścią okupowaną przez ZSRS, a południową – okupowaną przez Amerykanów. Przebiegała ona wzdłuż 38. równoleżnika.

Sierpień 1948 r.

W strefie amerykańskiej proklamowano utworzenie Republiki Korei z prezydentem Rhee Syngmanem na czele.

Wrzesień 1948 r.

Na północy powstała Koreańska Republika Ludowo-Demokratyczna, której przewodził Kim Ir Sen.

Koniec 1949 r.

Na podstawie wcześniejszych ustaleń wojska amerykańskie i sowieckie wycofały się z półwyspu przed końcem 1949 r., pozostawiając rządy w rękach Koreańczyków.

1950 r.

Kim Ir Sena fascynował sukces komunistycznej rewolucji w Chinach, a Chiny i Rosja obiecywały pomoc w razie konfliktu zbrojnego. W 1950 r. Kim Ir Sen po wizycie w Moskwie i uzyskaniu aprobaty Stalina oraz po spotkaniu z Mao gotował się do ataku na Koreę Południową pewny poparcia komunistycznych sojuszników.

25 czerwca 1950 r.

Wybuch wojny na Półwyspie Koreańskim

Korea Północna zaatakowała Koreę Południową, przekraczając 38. równoleżnik. Rozpoczęła się wojna koreańska.

Rezolucja Rady Bezpieczeństwa ONZ 82 potępiła atak i wezwała do wycofania wojsk komunistycznego państwa z terenu Korei Południowej.

Siły stron

KOREA PÓŁNOCNA

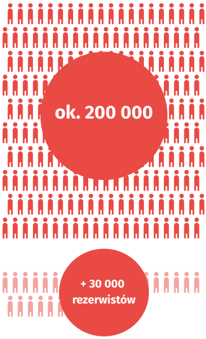

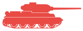

274

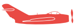

260

KOREA POŁUDNIOWA

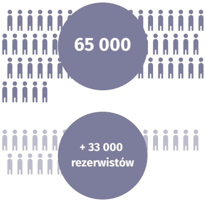

0
Brak oddziałów pancernych

0
Brak sił lotniczych

0
Brak artylerii przeciwlotniczej

27 czerwca 1950 r.

Rezolucja Rady Bezpieczeństwa ONZ 83 wezwała państwa członkowskie do udzielenia pomocy Korei Południowej, a rezolucja 84 (7 lipca 1950 r.) upoważniała USA do przewodzenia operacji wojskowej w Korei pod flagą ONZ. Na półwysep wysłano najpierw wojska amerykańskie, a następnie oddziały z państw sojuszniczych.

czołgi

samolotów
(bombowców i myśliwców)

> *Jeśli Korea Południowa upadnie, komunistyczni przywódcy będą ośmieleni, by obalić narody położone bliżej naszych granic. Gdyby pozwolono komunistom wedrzeć się do Republiki Korei bez sprzeciwu ze strony wolnego świata, żaden mały naród nie miałby odwagi oprzeć się zagrożeniu i agresji silniejszych komunistycznych sąsiadów.*
>
> — Harry Truman, prezydent USA

ONZ
(Organizacja Narodów Zjednoczonych, ang. United Nations)

Międzynarodowa organizacja założona w 1945 r. z inicjatywy koalicji antyhitlerowskiej pod przewodnictwem USA i Wielkiej Brytanii. Jej celem było m.in. utrzymanie pokoju i bezpieczeństwa na świecie.

W wojnie koreańskiej Koreę Południową wsparło łącznie 15 państw. Oprócz USA najliczniejsze oddziały wysłały: Wielka Brytania, Turcja, Kanada i Australia. Większość państw wspierających Koreę Południową wysłało na Półwysep Koreański symboliczne wsparcie, najczęściej nieprzekraczające 1 tys. żołnierzy. Były to: Belgia, Etiopia, Francja, Filipiny, Grecja, Holandia, Kolumbia, Nowa Zelandia, Tajlandia, Związek Południowej Afryki. Luksemburg wysłał do walki 44 żołnierzy.

ZSRS i ONZ

ZSRS należał do ONZ od początku jej istnienia. Przedstawiciel Związku Sowieckiego zbojkotował jednak obrady, na których podjęto decyzję o międzynarodowym wsparciu dla Korei Południowej.

Przebieg konfliktu zbrojnego

Działania zbrojne na Półwyspie Koreańskim można podzielić na dwa etapy:

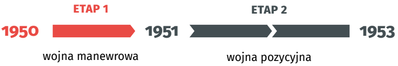

Etap 1 / Wojna manewrowa

FAZA 1

25 czerwca–15 września 1950 r.

Wykorzystując znaczną przewagę w ludziach i sprzęcie, Koreańska Armia Ludowa zajmuje 95% półwyspu. Armia południowokoreańska oraz wojska ONZ zostają zepchnięte w okolice portu **Pusan** (tzw. **worek pusański**).

14–21 lipca 1950 r.

Bitwa pod Deajeon (inaczej: Tedzon). Amerykańska 24. Dywizja Piechoty zostaje rozbita przez Koreańską Armię Ludową. Dowódca William Dean trafia do niewoli.

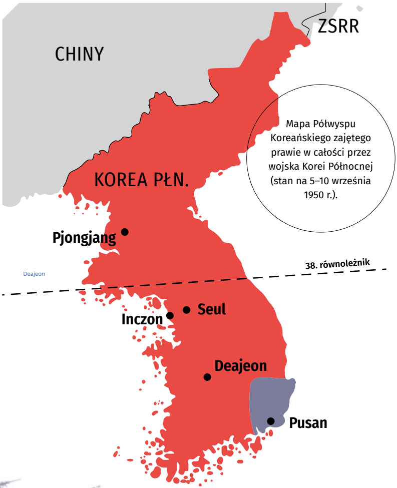

Mapa Półwyspu Koreańskiego zajętego prawie w całości przez wojska Korei Północnej (stan na 5–10 września 1950 r.).

FAZA 2

10 września–25 października 1950 r.

Desant morski sił ONZ w **Inczon** rozpoczyna odwrót wojsk północnokoreańskich. Wojska ONZ odzyskują południową część półwyspu i przekraczają 38. równoleżnik. Pod koniec października 1950 r. siły ONZ zajmują prawie cały półwysep.

Bitwa o Inczon

15–19 września 1950 r.

Bitwa jest częścią operacji desantowej „Chromite". Akcja kończy się zwycięstwem sił ONZ. Plan uderzenia desantowego opracował amerykańsk generał Douglas MacArthur.

BITWA O INCZON

Dzień po dniu

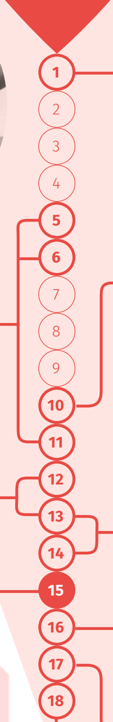

14 dni przed desantem

Amerykanie wysyłają misję rozpoznawczą na wysepkę Yonghung-do leżącą u wejścia do portu w Inczon. Zwiadowcy zbierają informacje o pływach, mieliznach oraz umocnieniach brzegowych, ustalają pozycje artylerii i liczebność wojsk północnej Korei.

5, 6 oraz 11 września

Samoloty sił ONZ bombardują drogi i mosty prowadzące do Kusan, bombowce B-29 uderzają na cele wojskowe. Operacja ma przekonać dowództwo północnokoreańskie, że desant odbędzie się w innej lokalizacji.

10 września

Samoloty amerykańskie zrzucają 93 bomby z napalmem na wysepkę Wolmido dla oczyszczenia terenu dla atakującej piechoty.

12–13 września

Siły ONZ wysadzają desant w Kusan dla zmylenia Koreańczyków z północy.

13 i 14 września

Okręty ONZ odpływają do portu w Inczon i prowadzą ostrzał pozycji północnokoreańskich z morza. Samoloty bombardują cele w porcie.

15 września

Desant

16 września

Port w Inczon zostaje zajęty przez Amerykanów.

17 września

Kontratak północnej Korei siłami 6 czołgów T-34 i 200 żołnierzy zostaje odparty.

Zniszczony czołg T-34 wojsk Korei Północnej

18 września

Amerykanie zdobywają strategicznie ważne lotnisko Kimpo. Lotnisko staje się główną bazą lotniczą sił ONZ. Do 22 września Amerykanie wyładowują tam 6629 pojazdów wojskowych, 53 882 żołnierzy oraz ponad 23 tys. t zaopatrzenia.

Plaża zielona

Rankiem Amerykanie wysadzają desant na północnym krańcu wyspy Wolmido. Do południa zajmują całą wyspę, tracąc 14 żołnierzy.

Plaża czerwona

Żołnierze byli zmuszeni użyć drabin do pokonania stromych umocnień na plaży. Atakujących powitał intensywny ostrzał moździerzy i karabinów maszynowych. W nocy obrona północnokoreańska została przełamana.

Napalm

W celu zwalczania wroga lotnictwo USA używało bomb z napalmem. Służyły one do niszczenia plonów i kryjówek wroga. Wiele z nich jednak spadło na wioski i osiedla. Napalm to mieszanka soli wyższych, kwasów tłuszczowych, fosforu i asfaltu. Po zmieszaniu z paliwem tworzy kleistą substancję, która przywiera do każdego materiału i pali się w temperaturze ok. 1000°C. Eksplozja bomby z napalmem zabija w promieniu działania wszystkie żywe istoty, niszczy roślinność, wyjaławiając ziemię na wiele lat.

Karabinek M1 armii USA był powszechnie używany w Korei. Nie cieszył się jednak uznaniem wśród żołnierzy. Szczególnie w warunkach zimowych narzekali oni na częste zacięcia oraz słabą penetrację pocisku przy strzale do grubo ubranych żołnierzy chińskich i koreańskich. Aby wyeliminować przeciwnika, Amerykanie musieli często strzelać dwa lub trzy razy.

Dane techniczne

Kaliber	7,62 mm
Nabój	.30 Carbine
Magazynek	15 nabojów (M1) 30 nabojów (M2)
Wymiary	
Długość	905 mm 648 mm (M1A1 z kolbą złożoną)
Długość lufy	458 mm
Masa broni	2,36 kg
Inne	
Prędkość pocz. pocisku	600 m/s
Szybkostrzelność teoretyczna	750 strz./min (M2)
Szybkostrzelność praktyczna	45 strz./min

Plaża niebieska

Desant miał na celu umocnić pozycje pozwalające przypuścić atak na Seul. Jedna barka desantowa została zatopiona przez działa wroga, jednak silny ogień z amerykańskich niszczycieli i bombardowanie lotnicze zlikwidowały opór Koreańczyków z północy. W rezultacie siły desantowe nie napotkały już większego oporu podczas lądowania na plaży.

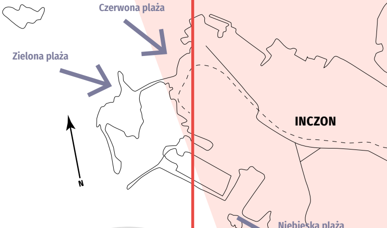

Bitwa o Inczon jest przykładem militarnego geniuszu dowodzących oraz sprawnego planowania. Jest uznawana za jeden z największych militarnych sukcesów Stanów Zjednoczonych w historii. Brawurowy desant pozwolił na atak na Seul i odwrócił losy całej wojny.

Bohater wojenny

Porucznik Baldomero López pokonuje umocnienia na plaży czerwonej. Niedługo po zrobieniu tego zdjęcia ginie, rzucając się na odbezpieczony granat. Lopez został pośmiertnie odznaczony Medalem Honoru.

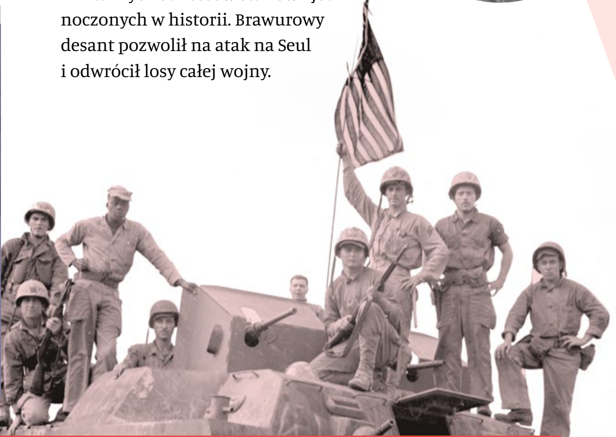

Amerykański żołnierz po zdobyciu Seulu symbolicznie niszczy zdjęcie Józefa Stalina. Na odwrocie oryginalnego zdjęcia widnieje napis: „DO NOT RELEASE" („NIE PUBLIKOWAĆ").

ZBRODNIE WOJENNE KOREI PÓŁNOCNEJ

Masakra na wzgórzu 303

17 sierpnia 1950 r. podczas walk o worek pusański na wzgórzu o wysokości 303 m n.p.m. pod miastem Waegwan w Korei Południowej 42 jeńców wojennych z armii Stanów Zjednoczonych zostało rozstrzelanych przez oddziały Koreańskiej Armii Ludowej.

Masakra w tunelu Sunchon

30 października 1950 r. żołnierze północnej Korei, używając sowieckich karabinów pepesza, rozstrzelali w tunelu Sunchon 68 amerykańskich jeńców. Wielu zmarło z głodu, zimna, wycieńczenia i chorób jeszcze w czasie podróży do Sunchon na otwartych platformach kolejowych.

Marsze śmierci

Ponad tysiąc amerykańskich jeńców zginęło w czasie marszów do obozów jenieckich. Jeńcy szli boso, byli bici, głodzeni. Niezdolni do marszu byli zabijani. Marsz Seul–Pjongjang z września 1950 r. trwał 3 tygodnie. Amerykańscy jeńcy musieli przebyć dystans 400 km. Z 376, którzy wyruszyli w drogę, dotarło 296 z nich.

FAZA 3

26 października 1950 r. – 9 czerwca 1951 r.

Na front wkraczają **Chińscy Ochotnicy Ludowi** (początkowo ok. 200 tys. żołnierzy; do końca wojny koreańskiej ich liczba wzrasta do ponad miliona).

Korea Północna przy wsparciu chińskiej armii przeprowadza **drugą ofensywę**. Wojska ONZ wycofują się na południe i tracą Seul.

Maj–czerwiec 1951 r.

Po kontrofensywie sił ONZ front stabilizuje się na tzw. linii **Kansas–Wyoming**, która do dziś stanowi granicę między Koreą Północną a Koreą Południową.

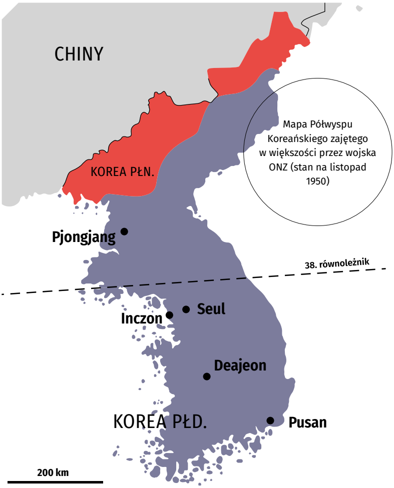

Mapa Półwyspu Koreańskiego zajętego w większości przez wojska ONZ (stan na listopad 1950)

Uchodźcy z Korei Północnej uciekają na południe (podczas drugiej ofensywy sił komunistycznych i zdobyciu przez nich Seulu). Korea, 1 maja 1951 r.

Amerykański samolot Mustang Mk. IVA. Na kadłubie widoczne oznaczenie Sił Powietrznych Korei Południowej. Korea, 1950–1953

Etap 2 / Wojna pozycyjna

Lipiec 1951 r. Pierwsza tura rokowań pokojowych, która kończy się niepowodzeniem. Przez dwa lata toczą się walki na linii frontu. Wojska komunistyczne starają się osiągnąć sukces, przeprowadzając masowe ataki piechoty. Lotnictwo amerykańskie i południowokoreańskie regularnie ostrzeliwuje siły lądowe przeciwników.

Jeńcy północnokoreańscy

W trakcie wojny pozycyjnej żołnierze północnokoreańscy zakładali cywilne ubrania, aby zmylić przeciwnika i przekroczyć linię frontu. Następnie organizowali ataki partyzanckie.

Dwaj chińscy jeńcy (z armii Chińskich Ochotników Ludowych). Korea, sierpień 1951 r.

Zakończenie wojny

27 lipca 1953 r.
W miejscowości **Punmandżom** (na granicy Korei Północnej i Korei Południowej) podpisano rozejm.

Przyczyny zakończenia działań wojennych:

1. Śmierć Stalina (marzec 1953 r.).
2. Brak efektów trwającej od dwóch lat wojny pozycyjnej.
3. Wyczerpanie Korei Północnej i Chin przeciągającą się wojną (duże straty w ludziach, zniszczony przemysł, obciążona gospodarka).
4. Groźba wykorzystania przez USA broni atomowej.

Strony konfliktu ustanowiły **strefę zdemilitaryzowaną** o szerokości 4 km (2 km na północ i 2 km na południe) na tzw. linii **Kansas-Wyoming**.

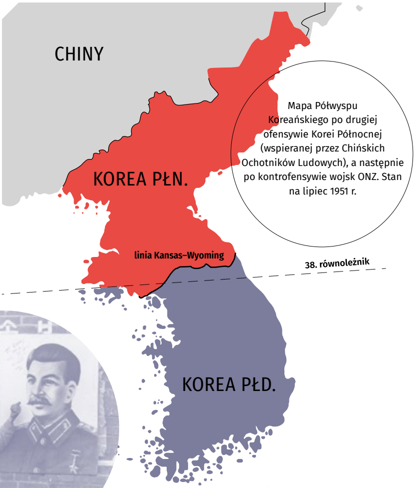

Mapa Półwyspu Koreańskiego po drugiej ofensywie Korei Północnej (wspieranej przez Chińskich Ochotników Ludowych), a następnie po kontrofensywie wojsk ONZ. Stan na lipiec 1951 r.

Cena wojny

Wojna w Korei pozostaje najkrwawszym konfliktem okresu zimnej wojny. Totalitarne i ludobójcze działania komunistów przyniosły ogromne straty dla obu krajów zarówno w substancji materialnej, jak i ludzkiej.

Amerykanie zrzucili w na Półwyspie Koreańskim 635 tys. t ładunków wybuchowych, w tym ponad 32 tys. t napalmu. Ilość ładunków wybuchowych zrzuconych przez Amerykanów w Korei stanowi 40% ilości ładunków zrzuconych przez nich w Europie podczas II wojny światowej.

Straty

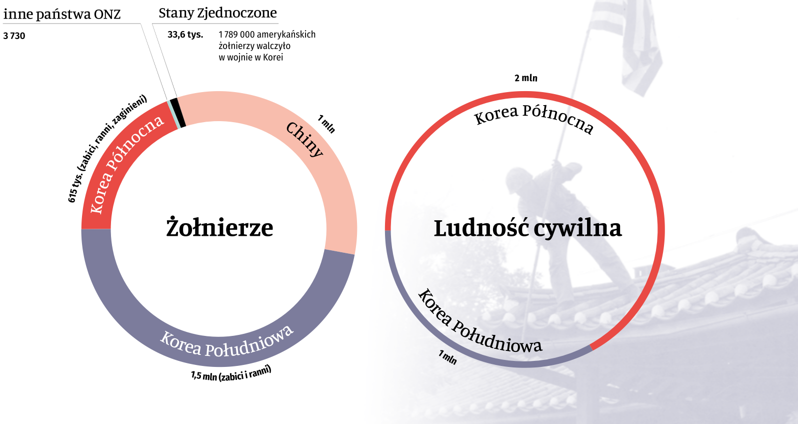

Polacy a wojna w Korei

Propaganda komunistyczna

Komuniści skwapliwie wykorzystywali straszliwe efekty konfliktu dla zdyskredytowania państw wolnego świata zachodniego i uwypuklenia szkód, których doznała Korea Północna (w rzeczywistości brutalny komunistyczny agresor). W Polsce nagłośniona została sprawa sierot z Korei Północnej.

W latach 1951—1953 r. Polska przyjęła 1,2 tys. sierot z Korei Północnej. W 1959 r. Kim Ir Sen wydał rozkaz zabrania dzieci z powrotem do ojczyzny. Niektóre próbowały do Polski, co skończyło się dla nich tragicznie.

Rzeczywiste nastroje dużej części polskiego społeczeństwa lat pięćdziesiątych, żyjącego w totalitarnym reżimie komunistycznym, były zgoła przeciwne. Nieoficjalnie sympatyzowano z USA i Koreą Południową, mając nadzieję, że ten dalekowschodni konflikt przekształci się w III wojnę światową i przyniesie wolność Polsce. Nadzieje Polaków oddawał poniższy wierszyk:

Truman, Truman, spuść ta bania
Tu jest nie do wytrzymania
Jedna bomba atomowa i wrócimy znów do Lwowa [...].
Druga mała, ale silna
I wrócimy też do Wilna

— Popularny wierszyk
z okresu wojny w Korei

Po wojnie

Wojna koreańska miała kluczowe znaczenie dla ustalenia równowagi sił między światowymi mocarstwami (USA i ZSRS), a w rezultacie — między blokiem wschodnim a Zachodem.

Wytyczona w wyniku działań wojennych granica między Koreą Północną a Koreą Południową stanowiła symboliczny podział świata na obóz komunistyczny i wolny świat Zachodu w okresie zimnej wojny.

Konflikt na Półwyspie Koreańskim był też pierwszym przypadkiem użycia siły w obronie bezpieczeństwa na świecie i przyczynił się do rozwoju ONZ.

Wojna zapomniana

W świadomości współczesnych mieszkańców Zachodu starcie między siłami komunistycznymi a siłami wolnego świata, reprezentowanymi przez ONZ, do którego doszło w Korei, pozostaje wojną zapomnianą Przysłoniła je późniejsza wojna w Wietnamie i w Zatoce Perskiej.

Upamiętnienie

KOREA

W Seulu znajduje się muzeum **War Memorial of Korea**. Rzeźba Bracia upamiętnia wojnę. Przedstawia dwóch braci, żołnierzy skonfliktowanych stron, w dramatycznym geście pojednania.

USA

Korean War Veterans Memorial w Waszyngtonie

Pomnik odsłonięto 27 lipca 1995 r., w rocznicę rozejmu w Korei. Upamiętnia on poświęcenie Amerykanów oraz żołnierzy sił ONZ, którzy walczyli podczas wojny koreańskiej. Inskrypcja na pomniku głosi:

> *Nasz naród czci swoich synów i córki, którzy odpowiedzieli na wezwanie do obrony kraju, którego nigdy nie znali i ludzi, których nigdy nie poznali.*

Wojna koreanska w kulturze

W kulturze masowej wojna koreańska została przypomniana w amerykańskim serialu M*A*S*H (skrót od Mobile Army Surgical Hospital) emitowanym w latach 1972–1983. Wyemitowano 251 odcinków w 11 sezonach. Opowiada on historię grupy amerykańskich chirurgów wojskowych i pielęgniarek służących w szpitalu polowym i zawiera elementy komediowe z antywojennym przesłaniem. Serial cieszył się ogromną popularnością, otrzymał aż 8 nagród Złotego Globu, a ostatni odcinek obejrzało w USA ponad 100 mln widzów.

Opracowanie Anna Felskowska, Karol Szejko, Karol Polejowski
Opracowanie graficzne Natalia Gawryluk